

við uppskoti, sum beinleiðis viðvíkur sáttmálavíðurskifti hjá fiskimonnum, uttan so mikið sum at spyrja seg fyri hjá avvarðandi føleghum.

2. Her er hon farin í holt við eitt øki, sum hon eftir øllum at døma hevur sera avmarkaðan kunneleika til, og úrslitið er eisini har eftir.

Vit skulu lýsa við einum dømi, hvussu vit skilja henda uppskotið. Fyri at gera tað lættari nýta vit ein trolara undir 400 hk, sum veður uppsa. Upsaprisurin er í lötuni kr. 4,90. Manningin fær av hesum 27% ella kr. 1,32.

Rakstrarstudingurin er 62 oy/kg. Átlanin er nú, at hesi 62 oy/kg frá 1. januar skulu leggast afturat prisinum uppá kr. 4,90, so samláði prisin verður kr. 5,52. Men nú skulu fiskimenn fáa 132 oy/kg av kr. 5,52 istaðin fyri av kr. 4,90. T.v.s. prosentparturin hjá fiskimonnum skal úr 27 niður til 23,9.

Hetta kann sjálvsagt vera «rætt», soleingi lutfallið millum pris og studing verður tað sama. Tað verður tað sjálvsagt ikki. Kemur prisin in at hækka, kemur studingurin eisini at lækka, og úrslitið verður sjálvsagt, at úrslitið verður ein verri sáttmáli hjá fiskimonnum. Eitt annað er tað, at taka vit onnur fiskaslog og aðrar støddir av skipum, fáa vit við eini slíkari umrokning eins nógv ymisk prosent sum tað eru fiskaslog og vit fáa ymisk prosent fyri trolarar onanfyri og niðanfyrir 1400 hk.

Tað skal her verða boðað frá, at stjórnin í Føroya Fiskimannafelag hevur í dag samtykt, at vit fara undir ongun umstøðum til nakrar samráðingar, sum koma at merkja lægri manningarpresent.

Tað eru fleiri onnur ivamál í hesum uppskoti. Sum tað skilst á uppskotinum um prisiskoyti, verður bert talan um eitt prisiskoyti. Tað letur seg heldur ikki gera, um landsstýrið vil varðveita støðuna hjá ymsum pørtum av fiskimonnum. Taka vit t.d. tosk, fær reiðarin á trolara 9 oy/kg, meðan á linubáti fær manningin kr. 1,10 pr. kg, og reiðarin 62 oy/kg, meðan manningin á linuskipi framvegis fær kr. 1,10 og reiðarin kr. 1,00 pr. kg. So at gera hetta til eitt prisiskoyti ber ikki til uttan so, at onkur verður fyri álvarslegum vanbýti.

Hitt ivamálið er, at í hesi log er bert heimild at lata studing til ráfisk. Men í verandi skipan verður eisini latið til aðrar veiðibólkar, og eru teir saltfiskalinuskup, notaskip, svartkalvaskip og svartkjaftatrolarar. Hetta fellur alt burtur, um lógin verður samtykt í verandi líki.

Men alt hetta visir bert, hvussu vánaligt fyrireikingararbeiði hesar lógir hava fingið.

Løgtingslóg um iskoyti til fiskavirkir

Henda samgongan hevur ofta fært fram, at tað er marknaðarbúskap, sum hon strembar eftir. Flestu uppskotini beinleiðis mótvirka hesa gongd, og júst hetta uppskotið er eitt gott dømi um hetta.

Her verður skotið upp, at lata studing til ymsar framleiðslur hjá flakavirkjum. Soleiðis verður skotið upp, at «fyri skornan feskan fisk» verður veittur lægsta iskoyti. Hægri iskoyti verður latið við 5 lbs framleiðslur og hægst til meira virkaðar voru enn 5 lbs. Nú rokna vit við, at við frælsom búskapi kunnu virkini fara at finna útav sjálvi, hvat ið loysir seg at framleiða. Og tey munnu fara at leggja dent á tær framleiðslur, sum geva mest til bæði virkir og skip/mannningar.

Nú hava virkini og fiskasolan funnið útav, at peningur er í framleiðslu av fiskum fløkum. Hetta gevur munandi meira til skip/manning og virkir enn vanliga flakavirkaðar framleiðslur. Og sleppa vit undan til høga tollinum til EF á fiskari voru, verður talan um, at henda framleiðsla fer at geva enn meira.

Hinvegin hava vit fyri fleiri árum síðan fingið at vita frá fiskasoluni, at 5 lbs er ein avdold vora, og úrtøkan av henni er eisini lág uppá seg. Annars eru møguleikarnir fyri at sleppa av við 5 lbs við árunum vorðir minni og minni.

Hoast hetta skjýtur landsstýrið nú upp at stuðla 5 lbs í mun til fiska framleiðslu!! Fesk framleiðsla kann móguliga sleppa okkum undan studingstøvi, og istaðin skulu vit fáa eina nýggja studingarsframleiðslu á virkjum, sum við garanti fer at geva fiskimonnum lægri pris.

Um grundgevingin er at skapa meiri arbeiði á virkjum kann hetta lýsast við muninum millum toskablokk og 5 lbs. Í lötuni gevur blokkur til virkir og skip/manning umleið kr. 1,70 meira enn 5 lbs gevur. Hetta merkir, at 5 lbs framleiðslan skal stuðlast við hesum kr. 1,70 pr. kg. ráfisk, aðrenn tað loysir seg eins væl at framleiða 5 lbs sum blokk. Men økta arbeiðslønin av hesi framleiðslu er uml. 50 oy/kg. Hesin munur fer í komandi priskeið at minka nakað væl, men vit kunnu í hvussu er siga, at ætlaðir skipanin er burturblakað peningur, og kann bert spennan bein fyri framleiðslum, sum av sær sjálvum kunnu geva munandi meira.

Vit halda okkum eisini her kunna siga fyri vist, at samgongan heldur ikki í hesum máli hevur gjørt sær tann minsta ómak fyri at kanna avleiðingarnar av sinum uppskotum. Um hetta uppskotið er til gagn fyri nakran, kann tað vera fyri virkini einsamøll, men vónandi er tað ikki privatvinnulig áhugamál, sum leggja aftanfyrir hesum hópisleysa uppskoti!!!

Niðurstøða

Tað er heilt greitt, at hesi uppskotið loysa ongan trupulleika hjá fiskivinnuni. Hinvegin er tað eins greitt, at fiskimenn verða verri fyri, sum vit hava vist á. At áhugamálini hjá fiskimonnum hava eina heilt lága prioritering sæst eisini av tí, at dagstudingurin er als ikki við í framlegðu uppskotinum, hóast hetta er ein so greið skipan, at tað er lættasta sak av verðini at gera uppskotið, sum er grundað á verandi skipan. Við tí, sum

vit annars hava sæð, munnu fiskimenn neyvan hava gott í væntu í hesum máli heldur.

Alternativ

Vit trúgva einki uppá, at tað skal vera móguligt at loysa trupulleikarnar hjá fiskivinnuni við at halda vinnuna uttanfyri alla ávirkan, og við at kroysta «loysnir» niður yvir hana, sum hon ikki vil vita av. Vit hava sjálvir í brævi dagsett 16. mars 1990 latið landsstýrinum eitt alternativt uppskotið og er tað soljóðandi:

1. Hildið verður áfram við verandi skipan at áseta avrokningarpisur. Sum kunnugt er henda skipan júst nú broytt grundleggjandi, soleiðis at nú avgera marknaðarkreftirnar, har virkini skulu gjalda fyri fiskin. Aðrir virkini innroknað allar teirra útreiðslur uttan mun til marknaðarpisur. Hetta fáa tey ikki longur. Í staðin fáa tey tillutað 50% av pris-hækkingum, og av hesum parti skulu virkini gjalda øktar útreiðslur. Henda niðugsan skuldi verið fult út í tráð við ætlanunum hjá samgonguni um at lata marknaðarkreftirnar fáa sterri ávirkan.

2. Framleiðsla av fiskum fiskavörum eigur at verða hildin uttanfyri soval prisaðing sum rávörubýti. Sum kunnugt liggur prislegan á frystum fiskavörum í eina sera «trygga» legu, og roknað verður ikki við, at hesar framleiðslur í bræði fara at geva munandi hægri rávöruprisir. Tí er tað eisini sera avmarkað hvussu stór kapping

kann vera um rávöruprisin, har grundað á hesar framleiðslur.

Hinvegin eru heilt aðrir møguleikar við teirri feskum framleiðsluni, serliga tá um EF tollurin verður avtíkin ella minkaður fyri hesar vorur.

Hetta er eitt øki, har tað ber væl til at hava kapping. Eisini ber illa til at hava prisaðing grundað á fiska framleiðslu, tí støðan á hesum øki broytist dag fyri dag bæði hvat viðvíkur prisinum og nøgdum, sum móguligt er at selja. Hetta er eisini ein einföld framleiðsla, har nýggjar kreftir kunnu sleppa fram. Men treytin fyri heilt fria kapping á hesum øki er tann, at fiska framleiðslan verður hildin uttan fyri rávörubýti. Gera vit tað fáa vit eisini beinanvegin fria kapping í selulønnum, og vil tað uttan iva verða eitt stórt framstíg.

3. Ráfiska-ella stundingsnevndin eigur at áseta prisiskoyti eftir ávisum reglum sum t.d.:
a. Avrokningarpisur og prisiskoyti verða sett fyri eitt ásett tíðarskeið. Hetta kundi móguliga verið styttri enn verandi avreiðingarskeið uppá 4 mánaðar, ella t.d. 2 mánaðar.

b. Prisiskoytið eigur í upphædd pr. kg. at vera avmarkað í mun til prisin, sum virkini gjalda fyri tey ymsu fiskaslogini. Har prisiskoytið í lötuni er ov lágt í mun til avrokningarpisurin eigur prisiskoytið at lækka so mikið lítið, at virkini fáa høvi til at

laga seg til hetta.

c. Prisiskoytið eigur ikki bert at verða lagt í veiðuliðið. Antin eigur allur studingurin at verða lagdur í sølu- og virkisliðið, ella eigur tað at verða lagt til tey ymsu liðini í mun til tann partin av marknaðarpisinum, sum liggur eftir hjá teimum ymsu liðunum. Tað kann ikki vera rimiligt, at tá skip fiskimenn fáa útgildið frá virkjum so lítið sum niður til 30% av marknaðarpisinum, at 100% av studinginum skal liggja í veiðuliðnum.

d. Undir øllum umstøðum mugu fiskimenn fáa ein pris útgoldnan, so teir fáa allan sin part saman við avrokningini. Tað sæst ikki av uppritinum, um hetta er ætlanin. Men her kunnu vit bert vísa til samgonguskjalið, sum sigur, at fiskimenn skulu hava sin ágóða í einum.

Men við hesum uppskoti fáa vit hesar fyrimunir:
a. Tað verða marknaðarkreftirnar, sum avgera bæði prisin hjá fiskimonnum og úrtøkuna hjá flakavirkjunum.

b. Fiskimenn verða framvegis tryggjaðir ein minstapris á hædd við tann, sum er galdandi í dag. Men vøksturin í prisinum fer tá fyrst og fremst at koma frá friari kapping.

c. Feløgini í fiskivinnuni koma framvegis at vera við í teimum avgerðum, sum hóast alt framvegis skulu takast.

Skattafrádráttur

Í sama brævinum vistu vit á, at vit í uppritinum saknaðu

uppskotið um skattafrádrátt hjá fiskimonnum. Vit hava fleiri ferðir vent okkum til landsstýrið um hetta mál, og vit hava givið fleiri grundir fyri skattafrádrátti fyri fiski- og sjómenn. M.a. hava vit vist á, at hesir bólkar hava stórar eykaútreiðslur bert fyri at hava samband við heimini. Vit hava eisini vist á, at bæði Noreg og Ísland hava skipanir á hesum øki.

Vit finga eisini tann 22. september 1989 bræv frá landsstýrinum, har sagt varð, at «landsstýrið fer at taka henda spurning við í samláðu viðgerðini av fiskivinnuni...»

Út frá hesum hava vit loyvt okkum at rokna við, at landsstýrið í hvussu er for at viðgera málið. Men enn hava vit einki frætt frá landsstýrinum, og hetta mál er heldur ikki við í teimum uppskotum, sum liggja á borðinum.

Vit halda okkum í hvussu er hava krav uppá eitt svar, tá vit hava fingið lyfti um, at landsstýrið for at viðgera spurningin.

Vit vóna, at landsstýri og lögting fara at taka hesi sjónarmið til eftirtektar, so vit fáa eina «viðgerð» í orðsins sanna týdningi av hesum týðningarmiklu máli.

Við heilsan

Føroya Fiskimannafelag
Óli Jacobsen

Útróðrarbáturinn

— menn bíða eftir —

Teknisk lýsing:

* Longd	10,25 m
* Breidd	3,35 m
* Stingur	0,80 m
* Vekt v/ motorio.u.	3000 kg
* Motorstødd	100-300 HK
* Gongur o.u.	20 knop

Fyrsti báturinn verður latin í november.

Pf. MARINPLAST, 180 Kaldbak, tlf. 140 25